

Neky Di'ibu Paqablu Tyuknigajxtu Ja Galasyu Ja'ayuty

¹ Uj Paqablu, 'yapóstulu Jesukristu, es kyaj mat yu'ugyujxmuty ja naxwíñudu ja'ayudyu kyutujkun, es nan ni tu'ugudsu ja'ay tu xykyapujta'aky, yu'uts xypyujtáktu ja Jesukristu ku'um esu Dios Teety di'ibu Kristu yajjikypyujk.

² Uj mat nidugekyu yu nmugu'uk'ajtum di'ibu yam ijttup mat uj, nduknigáxtudsu tyuadu neky ja mabujkputujk di'ibáty naymyujkudap Galasyu.

³ Wa'anu nDios Teety'ajtum esu Nindsun'ajtum Jesukristu mgunu'xudsu es mmo'oyudu ja agujk'ajt jotkujk'ajtun,

⁴ ja Jesukristu di'ibu nayyajku éxtumu windsu'kun es xyajpojpanitugo'oyum es kudiibu nbadu'unum ja axuk'ajtun di'ibu ya naxwiiñ, es muadu tyuadu Jesukristu tkuydyuuñ di'ibu Dios Teety tsoyjk es ttúnut.

⁵ Pes n'ok'awdajtum ja Dios di'ibu myudajtypy ja muj'ajtun winu xuu winu tiempu. Wa'an du'unuty.

Kyaj ma wiink oybyu ayuk

⁶ Mugu'ugítuty, du'unuts xyajwu'umu ko jantsy tim tsoyjk miits xymyastu'uttu ja Dios, di'ibu mwin'ijxudsu es xy'axáju ja Kristu ñitsokun, es tyam mbanujxándap ja wiinkpu di'ibu tyijtup oybyu ayuk.

7 Per kyaj ti wiinkpu oybyu ayuk. Di'ibu dan sitay tim tay'ajtan, tam naaqgudy ja'ay di'ibu mwin'unánudap mat ko tsyojktap dyajtugatsa'andu ja oybyu ayuk di'ibu Kristu nimadyakyp.

8 Per pan ja pan mdruk'uxpákuda wiinkpu uxpujkun es kudiinum ja oybyu ayuk di'ibuts miits ta nduk'uxpuktu, wa'an yajkajxpéky winu xuu winu tiempu, oy tyim'ujtsaty, o tu'ugu anklas di'ibu miimp tsajpótm.

9 Nnikajxpejtypyuts jatugok. Pan ja pan mdruk'uxpákuda wiinkpu uxpujkun es kudiinum ja oybyu ayuk di'ibu ta xy'axájudu, wa'an yajkajxpéky winu xuu winu tiempu.

10 Es kots du'un njuna'añ, ¿tii mjunaamp xytyijy kots du'un njuna'añ, ja'a du'un esuts ja ja'ayty xy'oy'íxut? Kyaju du'un. Ndsejpyuts je'eyu esuds Dios xy'oy'íxut. Kooxyupts uj ndseky nwu'uma'añ yajxón mat ja ja'ayty, kyajxyupts uj nmudúñ ja Kristu.

Paablu tyuku apóstulu

11 Megu'ugítaty, jaygyúkudu miidsaty, ja oybyu ayuk di'ibu ta nduk'uxpuktu, kyaj yu'ujty ja ja'aydyu wyinma'añ.

12 Kyaju ja'ayts xytyukmumadyaky es ni tu'ugu ya'uxpujkpu xykyatukni'ijxu, ku'umu Jesukristu xytyuknija'ajuts.

13 Ta xymyuadowdu wi'ixuts uj njiky'ajty tuuyap kots uj ijty nbadúñ ja israelítaty ja kyostumbru, es wi'ixuts uj ijty njantsypyajudity ja di'ibu pyanujxtap ja Kristu es nyajkutugoyáñts.

14 Ոյտ իյտ աաան նի'լց նբադիմպյ յա իսրայելական կադինամտ յա նմաւունաքատ, նի'լց իյտ նբադունատ դի'լի յա յապտայկ յայամ տյանդա.

15 Պեր Դիօս տահծա նատ խային'իշ մածա նատ կյայնամ նմին նյալ'տյատ. Պէս մատ յա մայ'այտանցոյայխ խայաօօյատ էսատ նմաւունատ,

16 էսատ խայուկ'իշխ խայուկնիյալ'այտյատ յա 'յՈ'նկ, էսատ այ նգայխա'քատ յա 'յՈ'նկ յյա'ա մա դի'լի կյայ յիսրայելատ. Պէս կյայտ այ ն'ամծօօյ յա կայխայն մատ նի պան.

17 Ես նի նգայտայկատ յերասալեն էսատ պան խա'ախպակածատ դի'լի նատ ապօստալ'այտապ մա նատ այ կյայնամ, նիկ նի'լցատ օյ ննեյխ մա յա Արաբայ մայ իտ, յա օկնամտ նյամբիյտ յատագօկ մա Դամասկ կայպն.

18 Էքտ կո ննայխ տագսկ յամայտ, նետյատ օյ ննեյխ յերասալեն յա նցու'իշխ յա պէդրա. Ես մայմօկք շատս նա'եմյ յա մատ յա'ա.

19 Ես կյայտ յամ ն'իշխ յա վայնկը ապօստալ, յա'այտս ն'իշխ յա Սանտա'աց, յա Նինդսան'այտամ մայգա'աք.

20 Նմաւունայտպյատ յա տայ'այտան կո դի'լի ն'անմազայդյապ, յա'ա ծա'ան յա տայ'այտան. Նիյա'ապ յա Դիօս յա կյայտ ն'անձա'ակ.

21 Օկնամտ ննեյխ մա յա Սիրի ննաք յա Սիլիսի ննաք.

22 Կյայտ խա'իշ'այտապ պանատ մայաբայկալապ յա Քրիստ յամ յուդեա,

23 յե'յա սիա տմածօօ յանա'անձա: “յա դի'լի տահապ խայուկ'այտամ, տյամ յանձնութ տկայխա'իշխ նանձա'ան կո յեսս յա'այտ յա Քրիստ դի'լի յա Դիօս կյայշ յա խայնիտօ'օցա'անամ.”

24 Es t'awdattu Dios mat ujtskyujxm.

2

Apóstulu ty tkupuktu ja Paabluk

1 Ko ñajxy majmajkts jumhjt, nnejxyuts jatugok Jerusalén mat ja Bernabee, es nmunejxyuts ja Titu.

2 Nnejxyuts jap mat ko Diósudsü naty tu xymyo'oy ja winma'añ esuts jap nnujxut. Jáputs nnaymyujkudu mat púñadyü mubujkputujk ñigopk'ajtup, es ndukmamadyákyuts ak ja'ajuty wi'ixuts ngajxwa'xy ja oybyü ayuk majaty kyaj 'yisraelítuty. Du'ünuts nduuñ kudiibü tyugóyut di'ibudsü naty tu nduñ es ndiimpyñümts.

3 Per oy ja Titu jyay'üdyü grieegü ja'ay, kyaj amujaa t'anmaaydyü es yajtsukat waanü ma yü yedyujk'ajtun*.

4 Jam ja ja'ay naagüty di'ibü tijkudu es jyünanda mat ja andakangyujxm ko yü'üjuty tpanujxtu Kristu. Yü'üjuty je'eyü myindu ijxu'k ijxtákpu wi'ix ti yajtúñ ko n'ijtam awa'adstüm yü'ügyujxmü Kristu. Tadu ja'ayuty xyja'anuumayánuts es agwanü nbadu'unüm ja ana'amün.

5 Per uudsüty kyajts ngupujktu tadu uxpujkun, ni je'eyü tuk pojün, es du'ün ja tuy'ajtun di'ibü yajpátp ma ja oybyü ayuk wyü'umut ma miidsüty.

6 Kyajts xymyooydyü jembyü kajxwíjun ja ja'ay di'ibüty kuxü'ktup ko ñigopk'ajtup ma ja mubujkputujkuty. Kyajts uj nduñü kwentu pun pán yü'üjuty, ja'a ko Dios kyaj tpayo'oy wingü'uy agü'uy éxtüm ñayyajkuxe'egyuty.

---

* **2:3** Ix Lukas 1:59.

7 Kyajts uj wiink kajxwíjhən xymyoooydyu, yu'ujuty ko Diósadsu natytu xytyuknipeky ja tuunk esuts ngajxwə'xut ja oybyu ayuk ma di'ibu kyaj 'yisraelítuty, du'un éxtam ttuknipejky ja Peedru ja tuunk ma ja israelítuty.

8 Es du'un éxtam ja Dios tkejxy ja Peedru éxtamu apóstulu ma yu israelítuty, nandu'unuts uj xykyejxy éxtamu apóstulu ma di'ibu kyaj 'yisraelítuty.

9 Paqaty ja Santya'agu, Peedru es ja Fwank, di'ibu natytijttap éxtam tnigopk'attu ja mabujkprutujkuty, tmewinma'qñbyáttu kots Diosu natytu xymyo'oju tyadu tuunk, es xykyumajtsyuts uj esu Bernabee. Du'un ttuundu tyaqadu éxtam naymyayukyujxm, es du'unuts nnayyajti'ligyudu esuts uadsuty ndúndut ma di'ibu kyaj 'yisraelítuty, es yu'ujuty 'yaktúndut ma yu israelítuty.

10 Je'eyuts xy'amdooy xypyujktsoodu es du'unuts nbudákudut ja ayoobutujkuty di'ibu ijttap Judeeu, di'ibuts ni'igu ndunaampy.

Paablu twinguugajxu ja Peedru

11 Es ko Peedru oj ñejxy Antyokiiu kajpnóty, ojts n'ooy mayjya'ayóty, ja'a ko wa'ats yajnijáwu ko pyekytyuuñ.

12 Ja'a ko jawyiin tmətkaqaydyu di'ibu kyaj 'yisraelítuty, extu ko naqaguty jyajttu ja israelítuty di'ibu tso'ondu ma Santya'agu; net ogan tmastuty ja Peedru kyáyat mat di'ibu kyaj 'yisraelítuty, mat ko ttsu'ku éxtam jyunq'andu ja israelítuty.

13 Es ko yu'u t'ijxtu ja wiingátypyu israelitu di'ibu nandu'un ja Kristu pyanujxtap, ta tpadu-

undu ja Peedru 'yaxuk winma'añ, es extu Bernabee pyadu'udujku nandu'un.

14 Per kots n'ijxy ko kyaj dyajtu'uyo'oydyu éxtum ja oybyu ayuk, nétuts n'anmaqay ja Peedru mayjya'ayóty: "Mij m'israelitu, es kyaj xykyuydyúñ ja israelítudyu kyostumbruu, pes, ¿ti ko xytyukkuwánadu ja di'ibu kyaj 'yisraelítuty es tkuydyúnat ja israelítudyu kyostumbruu?"

Di'ibátu oy wu'umumdap mat ja Dios

15 Udsajtum apóstulu'ajtum, israelitu ja'ayaty udsajtum mat ko jap nmaxu'unk'ajtum, es kyaj udsajtum nya"andíjum pekyjya'ay éxtum di'ibu kyaj 'yisraelítuty,

16 nnija'am ko kyaj pán oy wye'emy mat ja Dios mat ko tpadúñ ja Moisesu 'yana'amun, yu'uyu di'ibu myubejkypy ja Kristu. Paqaty udsajtum nandu'un nmubujkum ja Kristu éxtumu nYajnit-sokpa'ajtum es oy nwu'umum mat ja Dios, es kyaj mat ko nguydyu'unum ja Moisesu 'yana'amun, mat ko ni pán oy kyawe'emy mat ja Dios ko tpadúñ ja Moisesu 'yana'amun.

17 Pun n'ijxtu'ayum wi'ix oy nwu'umum mat ja Dios mat ja Kristu'kyajxm, nya'ijxum ko nbojpuja'ay'ajtum, du'uun éxtumu di'ibu kyaj 'yisraelítuty. ¿Ti yu'u 'yandijpy ko Kristu xyajpekytyu'unumu? ¡Ni wi'ix tsoo!

18 Pes pun tyam nya'o'oyupts di'ibuts tu n'okjijtpu, pes nya'ijxupts kots uj tu waanu nduundugóy.

19 Mat ko kyajts uj ja ana'amun n'okpaduunnu, du'uun tpuquaty éxtumts uj tu n'o'knu, du'uunts uj njiky'aty éxtumu Diosu myuduumbu,

20 es mat ko Kristu ñayyajku windsu'kun mat ujtskyujxm jam kruuzkujxm, mbaat njunaq'anum ko du'un éxtumxyups tuk n'eeky kruuzkujxm mat ja'a. Paaty kyaj 'yok'ujts'ajna di'ibu jiky'ajtp madsu nnini'x, yu'ut dun ja Kristu di'ibu jiky'ajtp ma ujun, es tyam nya'íxyadyuts ko njiky'átyuts nmudúñuts ja Kristu éxtumdsu nYajnitsókp, mat ko yu'uts xytsyojk es ñayyajku windsu'kun mat ujtskyujxm.

21 Kyajts n'uxtijy ja may'ajtun di'ibu Dios tiimpy ujtskyujxm, pes kooxyup mbaadu ja'ay 'yokwe'emy oy mat ja Dios ana'amangyujxm, kyajxyup jyatymnigutíkyuty es ja Kristu 'yeekyxyup.

3

Ana'amun esu mabujku

1 ¡Ay Galasyu ja'ayuty! Nügoo mdimkujuun'atyajnuadu miidsuty. ¿Pán tu mnibanáxudu? Tuks kexy ka'pxy ngajxwa'xy miits mwinduuyuty éxtumu Jesukristu oj kyruuzpéty, du'un éxtum ku'umxyup x'ijxtu.

2 Anmaagyuts, ¿tu xy'axájdu miidsuty ja Diosu Jya'ajun mat ko tu xykyuydyundu ja Moisesu 'yana'amun, o mat ko tu xymyubuktu di'ibu tu xymyadowdu?

3 ¡Mjantskyujuunadyu du'un! Ja'a ko tu mdsonda'aktu mat ja Espíritu Santa, ¿wi'ix tyamu net xyajkuguxuyaq'anudu muda mgu'um winmaq'añuty?

4 ¿Tii ni nu'un tu mgatu'unxudu éxtum tugekyu tu mjátudu mat ko tu xy'axaju Jesukristu? Ujunaqambuts ko tu mdu'unxudu oynu'unan.

5 Pes yaj'yo'oydyu mwinma'añ. Ko Dios mmo'oyudu yu Jya'aun es ttuñ ja ma'j'ajtun ma miidsuty, ¿ti pauadyu du'an ttuñ mat ko miidsuty tu xykyuydyundu ja Moisesu 'yana'amun? Kyaj dyu'unuty, du'an ttuñ mat ko miits xy'axáudu ja Jesukristu éxtumu Yajnitsókpu.

6 Tim du'an jyajty éxtumu n'aptujk'ajtumu Abruan, pes ja Diosu jyaaybyajtun jyuuna'añ: "Abruan myubujk ja Dios, es pauaty oj oy wye'emy mat ja Dios."

7 Esu tyuadu yu'u xytyuknija'aum yajxón ko di'ibáty myubujktup ja Dios, yu'u du'an tyuamp'ajt 'yauats'ajttup ja Abruan.

8 Jékyup ja Diosu jyaaybyajtun ñigajx ko Dios oy wyu'unumat mat ja ja'ayuty di'ibu kyaj 'yisraelítuty ko myubákuudu, es ja Abruan ya"awa'aun ja oybyu ayuk ko Dios 'yanmauay: "Mat mijtskyujxm ngunu'xupts nidugekyu naxwíñuda ja'ayuty."

9 Punuuty ja Dios myubujktup, ja'a Dios kunu'xánudup muudu Abruan, di'ibu nandu'an mubujk.

10 Di'ibu jiky'atándup éxtum ja Moisesu 'yana'amun jyuuna'añ, ja'a 'yawijxtup ja Diosu tyudyu'unun, mat ko ja Diosu jyaaybyajtun jyuuna'añ: "Kajxpéky 'yítut di'ibu kyaj tugekyu tugekyu tkuydyúñ di'ibu ijtp kujayu ma yu ana'amun."

11 Ja Diosu jyaaybyajtun xytyuknija'aum yajxón ko kyaj ni puan oy kyawe'emy mat ja Dios ko tpadúñ ja ana'amun. Mat ko Diosu jyaaybyajtun jyuuna'añ: "Di'ibu myubujkungyujxm oy wu'amp mat ja Diosu, yu'u du'an jiky'átup."

12 Per ja ana'amn kyaj ti tmadya'aky ko Dios nmabujkum; di'ibu sity junqamp ja Diosu jyaaybyajtn, yu'u tyaqadu: “Di'ibu pyadiimp yu ana'amn jyuna'añ, tadadu'umbu jiky'atp winu xuu winu tiempu.”

13 Kristu yajnajx ja tuydyu'unn di'ibu udsajtm oj xyapatm, es du'un xyajnitsókm maq ja tuydyu'unn di'ibu pátp nidagekyu di'ibu kyaj tkuydyúñ ja ana'amn, mat ko Diosu jyaaybyajtn jyuna'añ: “Di'ibu o'kp kuduy maq tu'ugu kepy, Diosu du'un tu kyajxpékyuty.”

14 Es du'un ko yu di'ibu kyaj 'yisraelítuty t'axájudu ja Jesukristu éxtm Yajnitsóku, Dios kunu'xudap éxtm jékyp wyandaky ja Abraqan. Es du'un ko nmabujkum ja Kristu, n'axájum ja Espíritu Santo di'ibu Dios wyandak.

Ana'amn esu wandakan

15 Magu'ugítuty, min n'ok'yajtu'unm éxtm ijxpajtn di'ibu udsajtm nidagekyu tu n'ijxm oynu'un maq njiky'ajtn'ajtm. Ko tu'ugu ja'ay dyajti'igyudu 'yayuk o ttuñ ja kajxy'átypu es tfir-maraty yajxón, ni pun mbaqat tkapuwitsy es ni mbaqat tkayajmáju.

16 Nandu'un du'un ja Dios tmooy ja wyandakan ja Abraqan es ja tyuamp 'yaqats. Ja Diosu jyaaybyajtn kyaj jyuna'añ: “Yu mduamp m'aadsuty”, éxtmxyp jyuna'añ may ja Abraqan tyuamp 'yaqadsuty. Byeen yajxón jyuna'añ: “Yu mduamp m'aqats”, di'ibu 'yandijpy je'eyu tu'uk. Yu'u dan 'yandijpy ja Kristu.

17 Dios tu'ugu kajxy'átypu ttuuñ mat ja Abraqan, es óknm ja Moisesu 'yana'amn oj myiñ taxk

mägo'px ja'i'px majk jumajt. Paaty kyaj mbaat ja ana'amän dyajwe'emy éxtäm kyaj t'oktuunnat di'ibü Dios wyandak mat ja Abraan.

18 Kooxyüp udsajtäm ja Dios xymyo'oya'anäm ja kuma'añ mat yu'ugyujxm ko nguydyu'unäm ja Moisesü 'yana'amän, kyajxyüp wändaküngyujxm nyajmo'oyäm ja kuma'añ. Per ja Dios wyandak ja Abraan ko tmo'oya'añ nadu'ñü ja kumä'añ.

19 Pes, ¿wi'ixü duñ tyuñ ja Moisesü 'yana'amän? Dios yajk es dya'ixyaty di'ibü du'un ja pojpu. Tadü ana'amän yu'u jatunán je'eyü extü ko myinat ja Abraan tyuump 'yaats di'ibü yajwandák. Dios myooy ja ánklesudyü tadü ana'amän, es tmo'oyüdü Moisés éxtämü Diosü kyudunaabyü mä naxwíñüdü ja'ay.

20 Per ko Dios ja wändakün dyajwe'emy mat ja Abraan, ku'üm twändaky, kyaj jyatimtsékyaty ja kudunaabyü es yajkajxnáxat wi'ixü Dios jyuna'añ.

Di'ibü tyiimpy ja Moisesü 'yana'amän

21 Pes, ¿wi'ix njuna'anäm? ¿Tii ja ana'amän yajtugajtsypy ja Diosü wyandakün? ¡Ni wi'ix tsoo mbaat! Kooxyüp ja Moisesü 'yana'amän t'ok'yaky ja jiky'ajtan, ja'axyüp je'eyü ja ja'ay wyu'umdu oy mat ja Dios Moisés 'yana'amängyujxm.

22 Ja Diosü jyaaybyajtan myadyakypy ko nidugekyü yu naxwíñüdü ja'ayaty ta myumada'agüdü ja pojpu, es du'un yu'uyaty di'ibü 'yaxajüdüp ja Kristü éxtämü Yajnitsókpü, 'yaxajüdüp di'ibü Dios wyandak.

23 Ja ana'amän yu'u du'un éxtäm ja pujxndüp kwentü'ajtpü ko oj xymyudajtäm ni'agajy extü

ko Kristu myiiñ, es ko Kristu myiiñ, taanum oj xyñasmajtsam ko n'axájum éxtum Yajnitsókpü.

24 O mbaat njunaq'anum ko yu ana'amun du'un éxtum u'unk'ijxpu, xykywentu'ajtum yajxón extu ko Kristu myiiñ es nwu'umut oy mut ja Dios mabujkungyajxm.

25 Per kom tu Kristu myiñ es tu n'axájum éxtum Yajnitsókpü, tada u'unk'ijxpu, ja'a njunaq'anum ja ana'amun, kyaj xy'ok'ana'amuna.

26 Mut ko miidsuty tu xy'axájudu ja Kristu, m'ijttap ti'igyü mädu Kristu es ja Dios mbajtakup éxtumu 'yu'ungutu.

27 mut ko nidugekyü udsajtam di'ibaty tu nnubajtam es n'ijtam ti'igyü mädu Kristu, du'un yu'a mäut n'ijtam éxtamxyap tu'ugü wit di'ibü nduktukem.

28 Dios kyaj t'ijxkijxyü punu du'un israelitu o punu du'un kyaj, punu du'un tuumbu o punu du'un windsán, punu du'un yedyujk o punu du'un toxytyujk, ja'a ko ti'igyü miidsuty éxtum ja'ay tu'ukpu ja'agyajxm ko ti'igyü mut ja Kristu Jesús m'ittu.

29 Es pun miits m'ijttap ti'igyü mädu Kristu, du'un miidsuty éxtum Abraqanu tyuamp 'yaats es m'axájudu di'ibü Dios tyukmuwändak ja Abraqan.

4

1 N'ak'anumayaampy jatu'ugü ijxpajtuñ: N'okpajtakum ko ja ja'ayü 'yu'unk mutskátyñum di'ibü ja kuma'añ 'yaxajuyaampy, oy ja kuma'añ tugekyü tjaja'a'ajitta'aya'añ di'ibü tyeety myudajtypy, du'un ja'a éxtum tuumbuñ.

2 Ja u'unkteety myádajtypy ja u'unk'ijxpá di'ibá
kywentá'ajtáp ja 'yu'unk, extá ko tpaqadát ja
tiempá má ja tyeety tu ttuknibájtaqgu.

3 Dú'un nandá'un udsajtám di'ibá xy'u'unk'ajtám
ja Dios: ko ijty nmutsk'ajtám, ja'a njánaq'anám
má kyajnuám myiñ ja Jesús, koonám nmámuádo'om
éxtám xy'aná'amám ja di'ibá xykywentá'ajtám,
ja'a njánaq'anám ja Moisesá 'yana'amán.

4 Per ko tu tpaqaty ja tiempá di'ibá Dios tu
ttuknibájtaqgu, net ja Dios tkejxy ja 'yU'unk Jesús,
tu'ugá toxtyájk yajmiin yajjajtá, es jyiky'ajty Moi-
sesá 'yana'amán patku'u'y.

5 Es dú'un kyaj xykyá'um'ajtám tadá ana'amán.
Es ko n'axajám ja Jesús éxtám Yajnitsókpá, tu
tpaqaty ja tiempá má Dios xy'axajám éxtám
'yu'unk.

6 Es paqadyá Dios tu tpaqta'aky ja 'yU'ungá
Jya'aján njodoty'ajtám nwinmaq'añoty'ajtám má
jyána'añ: "Tatitu'unk."

7 Es dú'un kyaj mnaky'ítát éxtám tuumbán,
tyam ja Dios m'u'unk'ajtádúp; es ja'agyájxm ko
m'u'unk'átádú, m'axajádúp ja kumaq'añ di'ibá Dios
mmo'oyánádúp.

Paablu tmámay tmádajy ja Gálatus mábájkpátájk

8 Ko naty kyaj xy'ixy'attá ja Dios, mmáduundá ja
di'ibá kyaj yá'udyá Dios.

9 Per tyam, ja'a ko xy'ixy'attá Dios, o ni'igá
oy njánaq'anám, Dios m'axajádúp éxtám 'yu'unk,
¿wi'ix xymyádundá jatágok di'ibá kyaj ti wya'añ
es ya'amá'at? ¿Ti mdsojktáp jatágok es yá'u
xymyádundát éxtám tuumbá juybyán?

10 Mmájtáuundáp ja xáu, ja po'o es ja jámájt.

11 Jotmaymyunduts mat ko wa'anxyap ta tyugoy ja nduunguts ma miidsuty.

12 Mugu'ugítaty, nmunu'xtáktap es mjiky'átat éxtam xy'íxyuts uj njiky'aty, ja'a ko tuts njambity éxtam miidsuty. Kyajts ja yam miits xymyupekytyünduts.

13 Pes yajxón xyjamýátstut miidsuty ko tim jawyiin nduk'uxpujktu ja oybyu ayuk, ja'a kots uj jam n'ijty miits muut mat kots nba'qmbejty.

14 Es oy xyja"ayo'on'ajttu ja nba'qmats kots xypyq'am'iijxtu, uj ku'umts nnikajxpéty ko kyajts oj xy'uxtijtu, ni'iguts xy'axájudu ja n'uxpujkuuats es xy'axájuduts jantsy tsuj éxtamxyap tu'ugu Diosu 'yanklus o éxtamxyubu Jesukristu ku'um.

15 ¿Wi'ix ko ta xy'uxtijtu yu n'uxpujkuuats tyam? Tuuyap negoots xyjantsypyu"ayoodu, ko extu mja-juudándu ja mwiinuty es xyjanamo'oyánduts.

16 ¿Wi'ix kots tyam xy'íxtuts miits éxtamu mmudsipan, mat je'eyu ko ta ndukmu'madya'aktu ja tuy'ajtan?

17 Di'ibu mdukmu'díjudap miidsuty es xypyadúndut ja israelítudyu 'yana'amun, kyaj ttundu es miits xytyuk'oy'attut, ja'a tyuundap esats miits xy'uxtijtuduts, ja'a tyuundap es miits xy'axájudut yu'ujuty éxtam yu'ujuty je'eyu xymyutnaymyaayubu'áttu.

18 Byeen 'yóyuty ko du'umum ndu'unumu kwentu ja wiingátypu; per je'eyu ko amumu'uk jot muut, kyaj yu'uyuty kots miits muut n'ittu.

19 Nitítaty, tyámuts jatugok n'ayoy mat miits éxtam ko ja u'unktuak dyajmíñ dyajja'ty ja 'yu'unk. Du'unuts n'ayoy extu koonumts n'ixy ko

Kristu jyiky'aty mä miidsu mјot mwinma'qñupty.

20 Tyámuts njantsyjyatseky n'itq'qñuuts mut miidsupty esxyüp nmadyákum kúum es ngajxwijxyüp éxtum miits mnayjyáwudu, mut ko nekykyujxy kyajts nnijawu wi'ix ngajxwijtut, pes, kyajts nnijawu wi'ixuts nwinmáyut mut miidsupty.

Agaar esu Saaru 'yijxpajtun

21 Anmaagyudsu tyaqadu miidsupty di'ibu pyanujsxtp ja Moisés 'yana'amán, ¿Tii kyaj xjaygyukudu di'ibu Moisés xytyukmuunikákum jaaybyéty?

22 Pes du'un xy'anma'qayum ko Abraan myudajt majtsku 'yu'unk: tu'uk mut ja Agar, ja pyo'oduumbu, es jatu'uk mut ja ñudo'oxy Saaru.

23 Isma'el myiñ jyajty éxtumu Abraanu 'yu'unk esu Agar. Peru Saaru kyajpu naty 'yu'unkpaqatyñum, net ja Dios wyandaku yu'u es dyajmín dyajja'tut tu'ugu 'yu'unk. Paaty ja Saaru dyajmiiñ dyajjajty ja Isaq éxtum ja Dios twandaky ja Abraan.

24 Nbuitákypyuts yu'u éxtumu ijxpajtun. Ja toxytyukku nimajtskpu, majtsk ja kajxy'atypyu tkudánu: ja kajxy'atypyu di'ibu ja Moisés ya-jmooy mä ja Sina'ii Kopk, ja'a yu'u ja Agar kyudunaapy. Pánatty tyuk'ijtadubu tyadu kajxy'atypyu, du'un ja 'yu'unk 'yuna'k myindu jya'ttu es 'yittut éxtum ja mduumbu juybyu.

25 Ja Agar kyudunaapy ja Sina'ii Kopk jam Araabyu, myutnaybyátp ja Jerusalén, mä tyam ja ana'amán tpadundu mut ja 'yu'unk 'yuna'kety éxtum ja mduumbu juybyu.

26 Per ja Saaru ja'a 'yandijpy ja Jerusalén kajpn di'ibu tsajpótm. Yu'u du'un ndaqk'ajtm udsajtm di'ibáty n'axájm ja Jesukristu.

27 Pes ja Diosu jyaaybyajtn jyuna'añ:
Xondak mij, toxtyujk di'ibu ni naq'a m'u'unk tu xykyapaaty;
xi'ik xon mij ko ni naq'a tu xykyayajnáxy ja pujk ado'onn ko u'unk yajpaaaty.
Mut ko ja toxtyujk di'ibu kyaj 'yu'unkpaaaty,
waanu mayu 'yu'unk tmudataq'añ
es kudiinm ja wiink toxtyujkaty.

28 Mugu'ugítuty, udsajtmudyu du'un éxtm ja Isaa, udsajtm du'un ja u'unk unaq'k di'ibu Dios wyundak dyakaq'añ ma ja Saaru.

29 Es du'un éxtm jékyup ja po'oduumbu 'yu'unk ttukxiky di'ibu miin jajt naxwiiñ Espíritu Santa myuk'ajtmngyujxm, du'un tyam di'ibu pyanujxtp ja israelítudyu 'yana'amn xymyudsip'ajtm udsajtm mut ko mbanujxm ja Jesukristu.

30 Ja Diosu jyaaybyajtn ja'a xytyuknija'qam ko Dios t'anmaaay ja Abraqan: "Uxwop ja po'oduumbu esa 'yu'unk, mut ko kyaj dyajwa'xat ja mijiky'ajtn mut ja mnundo'oxyu 'yu'unk."

31 Pes du'un, mugu'ugítuty, udsajtm kyaj xy'u'unk'ajtm ja po'oduumbu, di'ibu 'yandijpy ko udsajtm kyaj nbadu'unm ja israelítudyu 'yana'amn. Udsajtm yaq'u xy'u'unk'ajtm ja toxtyujk di'ibu awa'qatstuuy, di'ibu 'yandijpy ko tu n'axájm ja Jesukristu es paaty xy'u'unk'ajtm ja Dios.

5

Awa'qatstuuy'át Kristukyujxm

1 Kristə xyajnitsókəm es n'ijtəm awə'atstuuuy es kədiibə nnakyjyiky'ajtəm éxtəm ja ana'amən dyatju'yo'oy, pəaty yə'ugyəjxm ittə amumdu'uk jot mət ja Kristə es kyaj xykyupáktut es pén aməjaə mdukkuydyúnədət ja ana'amən.

2 ijaygyujkədəgəts es mudowda! Uj Paəbla, anmaaydyupts mij ko pən miits mgupəjkətp es myajtsúktut waanə mə myedyəjk'ajtən, mət yə'ut xy'uxtijtə ja Kristə, kyaj ni madsoo ja Kristə mgatu'unxədət.

3 Akjənaq'anupts jatəgok. Ko di'ibə nayyəjkəp es yajtsúktut waanə mə yedyəjk'ajtən, mət yə'ut taadə koonəm tkuydyúnət təgekyə ja ana'amən.

4 Es miits pénəty mguydyunándezp ja ana'amən es mət ja'agyəjxm xy'uxtəl'aydyə es oy mwə'umdu mədu Dios, tə xymyastu'uttə ja Kristə es xy'uxtijtə ja Diosə kyunu'xən.

5 Per Espíritə Santəkyəjxm nməbəjkəm ko oy nwə'uməm mədu Dios.

6 Mət ko n'ijtəm ti'igyə mət ja Jesukristə, kyaj tyuñ ko ja'ay yajtsíky waanə o kyaj yajtsíky mə yedyəjk'ajtən; di'ibə sitəy tuump ko nməbəjkəm, ja'a ko nnaydsyojkəm nixim niyam ja'agyəjxm ko nmədəjtəm yə məbəjkən.

7 Oyə naty miits mdu'yo'oydyə. ¿Pén tə myajtu'adúkədu es kədiibə xykyuydyúnət ja təy'ajtən?

8 Kyaj yə'udyə Dios, mət ko Diosə də'un di'ibə tə mwóyəty es xypyadúnət ja Jesukristə.

9 Katə xyja'aydyəgóydyə ko mət waanəbə levaduurə dyajpəde'eky təgekyə tsajkakyjyátsy.

10 Uj ndukmə'awdəjtəpts ja Nindsən'ajtəm ko miidsəty kyaj mwinmaaydyəgátstut.

Dios tyukkumñdowaambyñ tadañ ja'ay di'ibñ
myajwinmañdyugoyánñdap, wa'an tim pánuty.

11 Mugu'ugítuty, jaygyúkuduñ di'ibñ yam
n'anñmyaampy. Kooxyap uj n'akkajxwa'xy
es miits myajtsúktat waanñ ma myedyujk'ajtñn,
éxtñm nañguty jyuña'andñ, ¿ti kots xypyajñdittñ ja
israelítuty? Ja'a ko xypyajñdijttapts yu'u, tyñaadñ
niguxñ'kp ko ngajxwa'xypyuts ko ja'ay je'eyu
ñitso'oktu ja'agyñjxm ko Kristu 'ye'ky kruuzkuñjxm.

12 Mañamñ da tyñadñtty wooma'u wijsma'u tpyñtty
kyajxyap ñaydsyúkuduñ waanñ je'eyu ma yu
yedyujk'ajtñn, wa'an ttimnidsujktañay tugekyu
ja yedyujk'ajtñn.

13 Mugu'ugítuty, Dios mwoojñdu miidsuty es
kudiibñ tadañ ana'amñn xytyuktákuduñ, per kyaj
es miits xytyuk'ubat xytyukkajxpáttat éxtñm
ja mgñ'um winmañ'añ es ja mgñ'um dsojkñn.
Naydsyókuduñ es naybyudákuduñ nixim niyam.

14 Tugekyu tadañ ana'amñn 'yawijtsmijkypyñ
tyñadñ: "Mdsókñp ja mmñdujkpañ'añ éxtñm mij
ku'uñm mnaydsyékyuty."

15 Per pñn miits mnaygyaay mnaydsyu'u'tsñdap
éxtñm añimalñn nixim niyam, naygwentñ'átñduñ
es kyaj mnayyajkñxñduñt ak miidsuty.

Njiky'ajtñm éxtñm ja Espíritu Santu ttseky

16 Ngajxwijtñp es mjiky'áttat éxtñm ja Espíritu
Santu mduk'íxñduñ, es du'uñn kyaj mjiky'áttat mut ja
di'ibñ ñini'x kyñbajk wyinmañ'añ'ajtypy.

17 Mut ko ja'ay ttundañ di'ibñ ñini'x kyñbajk
wyinmañ'añ'ajtypy, myñdsip'ajtñp ja Espíritu
Santu, es ja Espíritu Santu myñdsip'ajtypy
ja pánuty tyuundap di'ibñ ñini'x kyñbajk

wyinma'añ'ajtypy. Paaty miidsaty kyaj xytyundap di'ibap mjatunándap.

18 Pes pán ja Espíritu Santo'mdu'umoooyadap, kyaj myajkutukadap tada'ana'amán.

19 Wa'ats nnija'am wi'ix jyiky'attu' pánaty tyuundap di'ibap ñini'x kyubajk wyinma'añ'ajttap: ma'induundap, tyuundap kyajxtap ja axak'ajtán, 'yadsojktap,

20 'yawdajttap ja agojwinnáxaty, byruju'ajttap, naymyadsip'ajtadap, naywyinjap naywyingojtadap, amu'ajtsy'ajttap, jot'ambujktap mat waanu tii, je'eyu ñaymyejpajta'aga'anguadu, naywya'xudap kanak peky, naymyadsip'ajtadap,

21 naywyinnaxaja'adap, ami'ikyjya'ay'ajttap, kuju'xpua'ajttap es pánaty tyuundap tiity éxtam yu' axak tu'unan. Tu' n'anuamadu, es n'ak'anmäaydyap, ko pánadyu du'un axakjiky'ajttap, kyaj 'yittat mä Diosu kyutujkan.

22 Per ja Espíritu Santo' xyajjiky'ajtam waanu wiink, mat ko dyajmiñ ja tsojkun, xondakun, ti'igyu'át, ma'xtujkun, oyjya'ay'át, kajxykyupajkun,

23 tuda'aky'ajtán es nayjywijiitsambijtam kú'um. Tyadu jiky'ajtán kyaj tmudsip'aty ni tu'ugu ana'amán.

24 Es udsajtam di'ibáty xyja'a'ajtam ja Jesukristu, du'un nyajtu'unam éxtamxyap tu' nyajkruuzpajtam di'ibap nnini'x'ajt ngubajk'ajtam wyinma'añ'ajtypy.

25 Mat ko njiky'ajtam mat ja Espíritu Santo', n'oknaygyayajkum es xywyijts'yo'oyum ja Espíritu Santo'.

26 Kyaj ti ndukmhj'ajtm, kyaj ti ndu'unm es n'ijxm mabaqat ja'ay tkupeky, es kyaj ti nnay-wyinnaxhja'qam ma a'udsajtm.

6

Naybyudákudu nixim niyam

1 Mhagu'ugíthty, pan mbáttp miidshty di'ibh th pyekykya'ay, miidshty di'ibh jiky'ajttp éxtm ja Dios t'oyjyawh, mgajxwijtp ja di'ibh th pyekykya'ay es jyiky'átt éxtm ja Dios ttseky. Per tun yajxón es naygywenthátudu miidshty ku'um kudiibh mmhmadaqaghdu ja pojpu.

2 Naybyudákudu nixim niyam pan ti mdsiptákxhdp, es dh'un xykyuydyúndh ja Kristh 'yana'amhn.

3 Pan naqak nayjyq'adp muj kujxm, es kyaj dh'un 'yity, ku'um ñaywyin'huñhty.

4 Wa'an ku'um nidu'uk nidu'uk tnaygy-wentháthty éxtm ja Dios ttseky, net mbqat oy ñayjywu ko ti ttuñ es kyaj ñaydyukmu'ijxkijxyu mat ja wiinkphty.

5 Kujkja'a ja tuunk ayo'on nyajkhjx nyajnajxhum.

6 Xypyátm nyajwq'xhum di'ibh nmhdajtm mat ja di'ibh xytyuk'hxphjkhum ja Diosh 'yayuk.

7 Exkhum mnaywyin'huñhda miidshty: ni pan mbqat tkatukxi'iky ja Dios. Ja nipph yajphde'kypy ja pyhjta'aky di'ibh th tni'ipy.

8 Pan ñipy éxtm ja di'ibh ñini'x kyhbajk wyinma'q'ajtypy, yajphda'ugap ja o'khn; per pan ñipy éxtm Espírithu Santh ttseky, 'yaxájhp ja jiky'ajtm winh xhu winh tiemph.

9 Kyaj nmu'anu'xm es ndu'unm ja oybyu; mt ko pyaqdap ja tiempu maq Dios xymyay'ajtm.

10 Paqaty pan xyajmadákm ja Dios, wa'an nmay'ajtandu'unm mt optyim panuty nidugékyuty, es waanu ni'igu nmay'ajtandu'unm mt ja nmumabujkpu'ajtm.

Kajxwíjun esu kajxpo'xm

11 Muddsu ngu'umgu'u nnijáyudu tyam es mt muijjátyudyu letru.

12 Taaduty di'ibu mduukkuwaq'anudap es myajtsúktu waanu, tyuundubu du'un mt ko yajxón ñayyajwu'uma'anudu mt ja israelítuty, kyaj ttsoktu ko 'yayówdu ja'agyujxm ko ja'ay t'awanu ko Kristu xykyu'o'km kruuzkujxm.

13 Per yu'ujuty ku'um kyaj tkuydyundu ja Mosesu ana'amun, je'eyu ttsoktu es miits myajtsúktu waanu es du'un jyuna'undu ko nandu'un miits xykyupujktu es myajtsúktu waanu.

14 N'amdeebyuts ja Dios es ni na'uts uj ngamuj ngapaqadu. Ndsejpyuts je'eyu es nmudunaq'añuts ja Nindsul'ajtm Jesukristu mt ko 'ye'ky kruuzkujxm mt ujtskyujxm. Kots uj oj n'axaju Jesukristu, du'unuts uj éxtumxyuupts uj nandu'un n'e'ky kruuzkujxm. Mt yu'u di'ibu jya'a'ajtypy ja naxwiñudu, kyajts ndimnakymyuujpujita'aky.

15 Mt ko n'ijtm ti'igu mudu Kristu, kyaj ttsooty pan tu myajtsíky waanu o kyaj. Di'ibu situy tsobatp ko Jesus tu xyajtugajtsum es xtyukjiky'ajtm tu'ugu jiky'ajtunu jembyu es wa'qatspu.

16 Wa'an ja Dios mguni'xyuty es mba"ayóyuty nidugekyu di'ibu dun jiky'ajtup éxtumts uj tu

njana'qñ, es nandu'an tkunu'xat es tpa"ayóyut
nidugekyu di'ibáty ijttap ja Diosu jya'ay.

17 Aya bom kyajts ndseky esats pán
xytsyipmugajxat mudu tyadu du'umbu winma'qñ.
Pes uj nmudajtypyats madsu nnini'x ja tay mats
xywyojpta ya'ugyujxm kots nmudúñ ja Jesús.

18 Mugu'ugítaty, wa'anu Nindsan'ajtum
Jesukristu mgunu'xudu ni'amuku miidsaty. Wa'an
du'unaty.

**Ja jembya kajxy'átypya mada
Jesukristakyajxm: El Nuevo Testamento de
nuestro Señor Jesucristo en el mixe de
Juquila
New Testament in Mixe, Juquila (MX:mxq:Mixe,
Juquila)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixe, Juquila

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Juquila [mxq], Mexico

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Juquila

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

0c492fbf-e19b-5f77-b2cc-07da5aab0305